Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. N. Arabadji)
Dosarul nr. 2a-2133/23 (2-21023751-02-2a-13062023)

D E C I Z I E

18 octombrie 2023 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curţii de Apel Chișinău

Având în componenţa sa:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Sîrbu Victoria
Judecătorii Dulghieru Dorin și Budăi Nelea
Grefier Negrei Corina

examinând în ședință publică apelul declarat de către ***** și cererea de alăturare la apel depusă de ÎI „*****” împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 10 martie 2023, adoptată în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de OCN „Top Credit” SRL împotriva lui *****, ***** şi ÎI „*****” privind încasarea, în mod solidar, a împrumutului datorat, a dobânzii contractuale, penalităţii şi a cheltuielilor de judecată, şi,

cererea reconvenţională formulată de către ***** şi ÎI „*****” împotriva OCN „Top Credit” SRL intervenient accesoriu „Mondial Invest” SRL, privind constatarea caracterului abuziv şi declararea nulităţii clauzelor,

C O N S T A TĂ :

Pretențiile reclamantului:

La data de 12 februarie 2021 (conform plicului anexat), OCN „Top Credit” SRL s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată împotriva lui *****, ***** şi ÎI „*****” privind încasarea, în mod solidar, a împrumutului datorat, a dobânzii contractuale, penalităţii şi a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că, la data de 20.06.2019 între OCN „Mondial Credit” SRL şi ***** a fost semnat Contractul de credit nebancar nr. 1901000092.

Menționează că, la data de 20.06.2019 între OCN „Mondial Credit” SRL şi ***** a fost semnat contractul de fidejusiune nr. 414.

La data de 20.06.2019 între OCN „Mondial Credit” SRL şi ÎI „*****” a fost semnat contractul de fidejusiune nr. 415.

Precizează reclamantul că, la data de 27.07.2020 între OCN „Mondial Credit” SRL şi OCN „Top Credit” SRL a fost semnat contractul de cesiune nr. 1. prin care OCN „Mondial Credit” SRL a cedat în favoarea OCN „Top Credit” SRL drepturile şi obligaţiile care rezultă din contractele de împrumut încheiate între

OCN „Mondial Credit” SRL şi debitorii săi, fapt despre care atât *****, ***** cât şi ÎI „*****” au fost informaţi despre aceasta prin notificările respective.

Relevă că, în temeiul contractului de credit nebancar nr. 1901000092 din 20.06.2019 OCN „Mondial Credit” SRL, i-a acordat lui *****, un împrumut bănesc în mărime de 100.000 lei.

Conform prevederilor pct. 1.1 şi 1.5 a contractului de credit nebancar nr. 1901000092 din 20.06.2019, OCN „Mondial Credit” SRL a eliberat lui ***** împrumutul în mărimea, termenul şi condiţiile lîind stabilite.

Potrivit pct. 1.3 a contractului de credit nebancar nr. 1901000092 din 20.06.2019 termenul de utilizare a împrumutului a fost de 24 luni, urmând a fi rambursat conform prevederilor contractuale în 24 rate.

Indică că, conform evidenţelor contabile se constată că ***** a admis restanţe la plata ratelor aferente contractului de credit nebancar nr. 1901000092 din 20.06.2019 fiind în întârziere, în data emiterii certificatelor de creanţă, de 357 zile.

Conform prevederilor pct. 2.5 a contractului de credit nebancar nr. 1901000092 din 20.06.2019, în cazul înregistrării unei sume restante cu o vechime mai mare de 30 zile, împrumutătorul va fi în drept să declare scadenţa anticipată a împrumutului şi a plăţilor aferente.

Afirmă că, atât OCN „Mondial Credit” SRL cât şi OCN „Top Credit” SRL conform prevederilor legale şi contractuale, a încercat să soluţioneze litigiul pe cale amiabilă, expediind împrumutatului şi fidejusorului după data scadentă, somaţii de neachitare, atât prin intermediul mesajului scurt (sms) şi apel telefonic la numărul de telefon mobil a cet. ***** + *****.

Conform pct. 1.2 a contractelor de fidejusiune nr. 414 şi 415 din 20.06.2019, în vederea grantării executării obligaţiilor asumate de către debitor (*****) prin contractul de împrumut, fidejusorii (***** şi respectiv ÎI „*****”) se obligă faţă de creditor, în mod solidar cu debitorul, să execute integral obligaţiile debitorului rezultate din contractul de împrumut, inclusiv, dar nelimitându-se la suma împrumutului, dobânzile, dobânzile de întârziere, comisioanele, penalităţile şi alte plăţi contractuale datorate de debitor conform contractului de împrumut, precum şi cheltuielile achitate şi/sau suportate de creditor în legătură cu recuperarea silită a datoriilor rezultate din contractul de împrumut, precum şi recuperarea oricărui prejudiciu cauzat creditorului prin neexecutarea contractului de împrumut.

În vederea respectării procedurii extrajudiciare, aferente contractului de credit nebancar nr. 1901000092 din 20.06.2019, atât de către OCN „Mondial Credit” SRL, cât şi de către OCN „Top Credit” SRL în adresa lui *****, ***** cît şi în adresa ÎI „*****”, la data de 17. 01.2020, 04.02.2020 şi 22.01.2021 au fost expediate somaţiile cu nr. nr. 01; 31; 20; 19-02.2021 şi respectiv nr. nr. 21-02.2020 şi 20-02.2020.

Prin somaţiile menţionate, de la *****, ***** şi ÎI „*****” a fost solicitat restituirea sumei restante calculate, aceştia fiind totodată preîntâmpinaţi despre consecinţele nerestituirii sumei restante admise.

Somaţiile respective au fost lăsate de către cet. *****, cet. ***** şi ÎI „*****” fără careva atenţie, fiind ignorate, fapt ce denotă nedorinţa acestora de a soluţiona litigiu pe cale amiabilă.

Conform pct. 3.4 a contractelor de fidejusiune nr. 414 şi nr. 415 din 20. 06.2019, în cazul neexecutării sau executării necorespunzătoare a obligaţiilor garantate, fidejusorul (***** şi respectiv ÎI „*****”) au obligaţia să efectueze plata sumei obligaţiei garantate indicate de creditor, în decurs de 5 (cinci) zile lucrătoare din data notificării fidejusorului de către creditor.

Astfel, OCN „Top Credit” SRL, epuizând toate căile de soluţionare extrajudiciară a conflictului iscat, a considerat îndreptățit de a înainta prezenta cerere de chemare în judecată în privinţa lui *****, ***** si ÎI „*****” și a solicita încasarea forţată a datoriilor acumulate.

Conform pct. 2.5 a contractului de credit nebancar nr. 1901000092 din 20.06.2019 în caz de nerambursare în termen a împrumutului, împrumutatul urmează să achite o penalitate în mărime de 1 (unu) % din suma restantă a împrumutului pentru fiecare zi de întârziere, care în speţă constituie suma de 70.552,90 lei.

Conform Hotărârii Guvernului nr. 923 din 22 decembrie 2020 privind aprobarea cuantumului salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2021, cuantumul salariului mediu lunar pe economie a fost stabilit în mărime de 8.716 lei.

Solicită reclamantul OCN „Top Credit” SRL, încasarea, în mod solidar, de la *****, ***** şi ÎI „*****” a împrumutului datorat în mărime de 84.796,37 lei, a dobânzii contractuale în mărime de 13.194,99 lei, a penalităţii în mărime de 70.552,90 lei şi a cheltuielilor de judecată.

La data de 24 februarie 2022, ***** şi ÎI „*****” au declarat cerere reconvențională împotriva OCN „Top Credit” SRL intervenient accesoriu „Mondial Invest” SRL, privind constatarea caracterului abuziv şi declararea nulităţii clauzelor.

În motivarea acțiunii reconvenționale au indicat că, la 20.06.2019 între OCN „Mondial Credit” SRL - denumită contractual împrumutător şi ***** – denumit convenţional împrumutat, a fost semnat contractul de credit nebancar nr. 1901000092, prin care împrumutătorul i-a acordat împrumutatului un credit pentru consumatori, sub formă de mijloace băneşti în valoare totală de 100.000 lei.

Relatează că, la 20.06.2019 au fost semnate contractele de fidejusiune cu ÎI „*****” şi Iulia Curoşu.

La data de 27.07.2020 între OCN „Mondial Credit” SRL şi OCN „Top Credit” SRL a fost semnat contractul de cesiune nr. 1, prin care au fost cedate drepturile şi obligaţiile ce rezultă din contractul de împrumut nominalizat în favoarea OCN „Top Credit” SRL.

Conform pct. 1.3. din contract, dobânda fixă constituie 39% anual, iar dobânda efectivă DAE 42,23%, fiind perceput comisionul de debursate – 3% de la suma iniţială a împrumutului – 3.000 lei. Împrumutul de 100.000 lei a fost solicitat pe un termen de 24 luni în scopul efectuării reparaţiei localului în care ÎI „*****” îşi desfăşura activitatea de comerţ în cadrul localului de tip bar-karaoke, din *****.

Explică că, din cauza răspândirii virusului COVID-19, prin Decizia CSE a fost stopată activitatea pentru toţi agenţii economici din sectorul HORECA, astfel încât începând cu data de 13.03.2020 – 15.06.2020, ***** nu a mai putut să-şi desfăşoare activitatea în mod obişnuit, întimpinând dificultăţi la plata creditului din cauza restricţiilor impuse de CSE în urma răspândirii COVID-19.

Până la data formulării acţiunii în judecată, Ghenadie Diaur a achitat suma de 68.440 lei, însă OCN „Top Credit” SRL a calculat dobânzi şi penalităţi în aşa fel încât ***** să nu mai reuşească efectiv să stingă datoria împrumutului, făcând trimitere la prevederile art.3 Directivei 93/13 CEE a Consiliului Europei din 05.04.1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii.

Susține că, contractul de împrumut este unul de adeziune, consumatorul având doar posibilitatea să-l accepte în totalitate sau să refuze încheierea lui, iar ***** nu a negociat şi nici nu a avut posibilitatea reală de a negocia condiţiile contractuale, acestea fiind incluse de către creditor (în calitate de profesionist) în prealabil şi, din acest motiv, debitorul nu a avut posibilitatea de a influenţa conţinutul lor.

Pe cale de consecinţă, clauzele formulate anticipat de creditor, în partea ce ţine de obligarea debitorului la achitarea penalităţii (precum şi dobânzii contractuale) nu au fost negociate cu debitorul, astfel încât aceste clauze sunt abuzive, iar ca efect sunt lovite de nulitate absolută.

Indică că, în acest context este relevantă Recomandarea CSJ nr.95 din 06.12.2016 cu privire la aplicarea dispoziţiilor legale ce vizează contractul de împrumut încheiat cu organizaţiile de microfinanţare. Nu se poate admite argumentul că, odată semnat/acceptat un contract, acesta îi este opozabil consumatorului, indiferent dacă este legal, nul sau abuziv.

Consideră că, clauza penală nu a fost negociată, iar mărimea acesteia de 1% zilnic este disproporţionat de mare în raport cu prejudiciul adus împrumutătorului prin neachitarea în termen a împrumutului. Mai mult, observând cuantumul penalităţii de întârziere stabilite în clauza 2.5 din contract, se poate constata că penalitatea impusă este într-o disproporţie vădită cu orice prejudiciu ce ar putea fi în mod rezonabil presupus, incluzând costurile pentru recuperarea creanţei, fapt ce

determină un dezechilibru semnificativ între drepturile şi obligaţiile părţilor, contrar cerinţelor bunei-credinţe şi în detrimentul consumatorului.

Susține că, drept criterii ce ar permite reducerea clauzei penale ar putea servi situaţia financiară dificilă a debitorului, mărimea excesivă a penalităţii, circumstanţe care se regăsesc în prezenta cauză, iar impunerea penalităţii de 70.552,90 lei nu se află într-un raport rezonabil faţă de suma datorată conform contractului, ceea ce este inechitabil şi pune în sarcina debitorului o sarcină mult prea grea în raport cu prejudiciul cauzat de neonorare a obligaţiilor contractuale, fapt ce duce la îmbogăţirea nejustificată a creditorului.

Declară că, clauza contractuală privind comisionul de administrare a împrumutului de 3.000 lei o consideră abuzivă, din motiv că se creează un dezechilibru semnificativ între drepturile şi obligaţiile părţilor, care e în detrimentul consumatorului, la caz, a reclamanţilor/pârâţi. Dezechilibrul dintre consumator şi instituţia de microfinanţare ce oferă împrumutul, este uşor vizibilă. Or, clauza contractuală privind comisionul de administrare a împrumutului este inechitabilă şi abuzivă, iar admiterea acesteia ar duce la o îmbogăţire fără justă cauză a instituţiei de microfinanţare reclamante.

Solicită ***** şi ÎI „*****”, constatarea caracterului abuziv şi declararea nulităţii clauzelor prevăzute în contractul de împrumut nr.1901000092 din 20.06.20219 la pct.1.3 lit. a) b). g) şi parţial f) – în partea dobânzii excedente, pct.2.5, în partea stabilirii penalităţii.

Poziţia instanţei de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 10 martie 2023, s-a admis parţial cererea formulată de OCN „Top Credit” SRL împotriva lui *****, ***** şi ÎI „*****” privind încasarea, în mod solidar, a împrumutului datorat, a dobânzii contractuale, penalităţii şi a cheltuielilor de judecată.

S-a încasat, în mod solidar, de la *****, ***** şi ÎI „*****” în beneficiul OCN „Top Credit” SRL suma de 83.565,99 lei cu titlu de împrumut datorat, 27.293,38 lei cu titlu de penalitate pentru o perioadă de întârziere de la 22.08.2019 până la 10.12.2020 şi cheltuielile de judecată, proporţional părţii admise din pretenţii, prin compensarea taxei de stat în mărime de 3.325,78 lei, a cheltuielilor pentru asistenţă juridică în mărime de 2.000 lei, iar în total suma de 116.185,15 lei.

În rest, cererea formulată de OCN „Top Credit” SRL împotriva lui *****, ***** şi ÎI „*****” privind încasarea, în mod solidar, a împrumutului datorat, a dobânzii contractuale, penalităţii şi a cheltuielilor de judecată s-a respins, ca fiind neîntemeiată.

Cererea reconvenţională formulată de ***** şi ÎI „*****” împotriva OCN „Top Credit” SRL, intervenient accesoriu „Mondial Invest” SRL, privind constatarea caracterului abuziv şi declararea nulităţii clauzelor cuprinse în pct.1.3 lit.a).b),g) şi parţial lit.f) în partea dobânzii excedente, pct.2.5 în partea stabilirii

penalităţii al contractului de împrumut 1901000092 din 20.06.2019 s-a admis parțial.

S-a constatat caracterul abuziv şi s-a declarat nulitatea clauzei cuprinse în pct. 1.3 lit.a) şi pct.2.5 al contractului de împrumut 1901000092 din 20.06.2019 în partea stabilirii dobânzii fixe anuale şi a penalităţii pentru fiecare zi de întârziere a plăţii.

În rest, cererea reconvenţională formulată de ***** şi ÎI „*****” împotriva OCN „Top Credit” SRL privind constatarea caracterului abuziv şi declararea nulităţii clauzelor cuprinse în pct.1.3 lit.bj.g) şi parţial lit.f) în partea dobânzii excedente al contractului de împrumut 1901000092 din 20.06.2019 s-a respins, ca fiind neîntemeiată.

S-a încasat de OCN „Top Credit” SRL în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 270 lei.

Solicitarea apelantului:

Nefiind de acord cu hotărîrea primei instanţe, la data de 04 aprilie 2023, ***** a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 10 martie 2023, solicitând casarea parțială al hotărârii primei instanțe în partea respingerii acțiunii reconvenționale.

La data de 19 septembrie 2023 ÎI „*****” a depus cerere de alăturare la apelul lui *****.

Argumentele participanților la proces:

În motivarea cererii de apel a indicat circumstanțe de fapt și de drept similare celor expuse în cererea reconvențională, indicând suplimentar că instanța nu s-a expus cu privire la comisionul de administrare prevăzut la pct.1.3 lit.b) din contract, în valoare de 3.000 lei, or, această clauză este abuzivă, din motiv că se creează un dezechilibru semnificativ între drepturile şi obligaţiile părţilor, care e în detrimentul consumatorului.

Menționează apelantul că, lui ***** i-a fost transferată doar suma de 97.000 lei și nu 100.000 lei, conform chitanţei anexate, însă potrivit graficului prezentat de compania de microfinanţare în acţiune, la pagina, dobînda constituie 45.265,78 lei, iar drept urmare, la un calcul aritmetic - sumând valoarea debursată iniţial de 97.000 + 45.265,28 (dobînda) = 142.265,78 lei (suma creditului cu dobînda) , însă intimata indică în acţiune și contract că apelantul urma să restituie conform contractului suma de 148.265,78 lei, adică cu perceperea dublă a comisionului de 3000 lei (148.265,78 – 142.265,78 = 6.000), fapt contrar principiului „*non bis in idem*”. Or, clauza contractuală privind comisionul de administrare a împrumutului este inechitabilă şi abuzivă, iar admiterea acesteia ar duce la o îmbogăţire fără justă cauză a instituţiei de microfinanţare reclamante.

Invocă că, pornind de la premisa că ***** a achitat efectiv 68.440 lei din suma totală a creditului cu dobândă de – 118.970 lei (100.000 creditul + 18.970

dobânda), rezultă că suma restantă reprezintă – 50.530 lei (118.970 – 68.440 achitaţi efectiv).

În ședința instanței de apel reprezentantul apelantului *****, avocatul Lupan Vadim a susținut cererea de apel, precum și cererea de alăturare la apel al ÎI „*****”, solicitând admiterea acestora.

Intimații OCN „Top Credit” SRL, ***** și ÎI „*****” și intervenientul accesoriu „Mondial Invest” SRL în ședința instanței de apel nu s-au prezentat, fiind citați legal despre data, ora și locul examinării cauzei, prin urmare, în temeiul dispozițiilor art. 379 alin. (2) CPC, Colegiul civil a dispus examinarea cauzei în lipsa acestora.

Termenul de declarare a apelului:

În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) CPC, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele cauzei rezultă că, dispozitivul hotărârii instanţei de fond a fost pronunțat public la 10 martie 2023, iar cererea de apel a fost depusă la 04 aprilie 2023, astfel Colegiul constată că, apelul este depus în interiorul termenului legal.

Aprecierea instanţei de apel:

În conformitate cu art. 385 alin. (1) lit. a) Codul de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul și să mențină hotărârea primei instanțe.

Potrivit dispoziţiilor art. 118 alin.(1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Articolul 130 alin.(1) CPC statuează că instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În temeiul art. 240 alin.(1) CPC, la deliberarea hotărîrii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei şi admisibilitatea acţiunii.

În conformitate cu art. 373 alin. alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din

dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Astfel, instanţa de apel, verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii primei instanţe, constată că aceasta urmează a fi menţinută, ori concluziile primei instanţe, expuse în hotărâre, sunt în corespundere cu circumstanţele cauzei şi normele de drept material au fost aplicate corect.

Circumstanțele de fapt ale cauzei:

Din materialele cauzei rezultă că, prin contractul de împrumut nr. 1901000092 din 20.06.2019 OCN „Mondial Credit" SRL în calitate de împrumutător i-a acordat lui ***** în calitate de împrumutat un împrumut bănesc în mărime de 100.000 lei, pe un termen de 24 luni, urmând a fi rambursat conform prevederilor contractuale în 24 rate, comisionul de acordare constituind 3.000 lei.

Prin ordinul de plată nr. 10 din 20 iunie 2019 se atestă că OCN „Mondial Credit" SRL i-a eliberat lui ***** suma de 97.000 lei în temeiul contractul de împrumut nr. 1901000092 din 20.06.2019.

În scopul garantării executării obligației ce rezultă din contractul nr. 1901000092 din 20.06.2019, la data de 20.06.2019 între OCN „Mondial Credit" SRL şi ***** a fost semnat contractul de fidejusiune nr. 414.

Totodată, la data de 20.06.2019 între OCN „Mondial Credit" SRL şi ÎI „*****" a fost semnat contractul de fidejusiune nr. 415.

La data de 27.07.2020 între OCN „Mondial Credit" SRL şi OCN „Top Credit" SRL a fost semnat contractul de cesiune nr. 1 prin care OCN „Mondial Credit" SRL a cedat în favoarea OCN „Top Credit" SRL drepturile şi obligaţiile care rezultă din contractele de împrumut încheiate între OCN „Mondial Credit" SRL şi debitorii săi, fapt despre care atât *****, ***** cât şi ÎI „*****" au fost informaţi despre aceasta prin notificările respective.

Conform informației din evidenţa contabilă se constată că ***** a admis restanţe la plata ratelor aferente contractului de credit nebancar nr. 1901000092 din 20.06.2019 fiind în întârziere în data emiterii certificatelor de creanţă de 357 zile.

Conform prevederilor pct. 2.5 a contractului de credit nebancar nr. 1901000092 din 20.06.2019, în cazul înregistrării unei sume restante cu o vechime mai mare de 30 zile, împrumutătorul va fi în drept să declare scadenţa anticipată a împrumutului şi plăţilor aferente.

Conform pct. 1.2 a contractelor de fidejusiune nr. 414 şi 415 din 20.06.2019, în vederea grantării executării obligaţiilor asumate de către debitor (*****) prin contractul de împrumut, fidejusorii (***** şi respectiv ÎI „*****") se obligă faţă de creditor, în mod solidar cu debitorul, să execute integral obligaţiile debitorului rezultate din contractul de împrumut, inclusiv, dar nelimitându-se la suma împrumutului, dobânzile, dobânzile de întârziere, comisioanele, penalităţile şi alte plăţi contractuale datorate de debitor conform contractului de împrumut, precum şi

cheltuielile achitate şi/sau suportate de creditor în legătură cu recuperarea silită a datoriilor rezultate din contractul de împrumut, precum şi recuperarea oricărui prejudiciu cauzat creditorului prin neexecutarea contractului de împrumut.

Conform pct. 3.4 a contractelor de fidejusiune nr. 414 şi nr. 415 din 20. 06.2019, în cazul neexecutării sau executării necorespunzătoare a obligaţiilor garantate, fidejusorul (***** şi respectiv ÎI „*****”) au obligaţia să efecutieze plata sumei obligaţiei garantate indicate de creditor, în decurs de 5 zile lucrătoare din data notificării fidejusorului de către creditor.

În vederea respectării procedurii extrajudiciare, aferente contractului de credit nebancar nr. 1901000092 din 20.06.2019, atât de către OCN „Mondial Credit” SRL, cât şi de către OCN „Top Credit” SRL în adresa *****, ***** cît şi în adresa ÎI „*****”, la data de 17. 01.2020, 04.02.2020 şi 22.01.2021 au fost expediate somaţiile cu nr. nr.01; 31; 19-02/2021 şi respectiv nr. nr. 21-02/2020 şi 20-02/2020.

Prin somaţiile menţionate, de la *****, ***** şi ÎI „*****” a fost solicitat restituirea sumei restante calculate, aceştia fiind totodată preîntâmpinaţi despre consecinţele nerestituirii sumei restante admise, însă acestor revendicări nu s-a dat curs.

Conform pct. 2.5 a contractului de împrumut nr. 1901000092 din 20.06.2019 în caz de nerambursare în termen a împrumutului, împrumutatul urmează să achite o penalitate în mărime de 1 (unu) % din suma restantă a împrumutului pentru fiecare zi de întârziere.

Totodată, împrumutul va fi rambursat conform graficului de rambursare în 25 rate lunare a câte 6.052,71 lei lunar şi 6.053,45 lei pe o singură lună.

Potrivit pct. 1.4 din contract, restituirea împrumutului, plata dobânzii aferente şi după caz, penalităţii, este garantată de fidejusorii Curoşu lulia şi *****, în temeiul contractelor de fidejusiune din 20 iunie 2019 încheiate cu OCN „Top Credit ” SRL.

Conform art. 774 alin. (l) Cod civil modernizat, în virtutea raportului obligaţional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestaţii, iar debitorul este ţinut să o execute. Prestaţia poate consta în a da, a face sau a nu face.

Conform art. 775 alin. (1) Cod civil, debitorul şi creditorul trebuie să se comporte cu bună-credinţă la momentul naşterii, pe durata existenţei, la momentul executării şi stingerii obligaţiei.

Conform art. 776 Codul civil, obligaţiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) şi din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condiţiile legii.

Potrivit art. 858 alin. (2) Codul civil, obligaţia trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credinţă, la locul şi în momentul stabilit.

Prevederile art. 1242 alin. (1) Cod civil, prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părţi (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeaşi sumă sau bunuri de acelaşi gen, calitate şi cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date.

Potrivit art. 1247 alin. (1) Cod civil, împrumutatul trebuie să restituie împrumutul în termenul şi în modul stabilit în contract.

Conform art. 1244 alin. (1) Cod civil, în baza contractului de împrumut, părţile pot prevedea şi plata unei dobînzi, a cărei rată anuală nu poate depăşi dublul ratei de referinţă CHIBOR înregistrată în ziua bancară anterioară datei în care părţile au stipulat rata dobînzii. În sensul prezentului alineat, rata de referinţă CHIBOR este rata calculată în modul stabilit de Banca Naţională a Moldovei, în baza cotaţiilor orientative/ferme ale băncilor contributorii pentru plasarea mijloacelor băneşti în lei moldoveneşti la alte bănci, pe termen de 12 luni.

Conform art. 947 din Codul civil, (1) Clauza penală este o prevedere contractuală prin care părţile evaluează anticipat prejudiciul, stipulînd că debitorul, în cazul neexecutării obligaţiei, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun (penalitate). (2) Prin clauză penală se poate garanta numai o creanţă valabilă. (3) Penalitatea poate fi stipulată în mărime fixă sau sub forma unei cote din valoarea obligaţiei garantate prin clauza penală sau a părţii neexecutate, inclusiv sub forma unei dobînzi de întîrziere. (4) Părţile pot conveni asupra unei penalităţi mai mari decît prejudiciul. (5) Debitorul nu este obligat să plătească penalitate în cazul în care neexecutarea obligaţiei este justificată. (6) *Nulitatea obligaţiei atrage nulitatea clauzei penale. Nulitatea clauzei penale nu atrage nulitatea obligaţiei*.

Conform art. 1628 alin. (1) şi (2) Cod civil, garanţiile personale pot fi accesorii (fidejusiunea) sau autonome. Fidejusiunea este obligaţia garantului (fidejusorul) asumată în folosul unui creditor cu scopul de a garanta obligaţia pe care debitorul o datorează creditorului (obligaţia garantată) şi care apare şi devine scadentă doar dacă apare şi devine scadentă obligaţia garantată.

Potrivit art. 1658 alin. (1) Cod civil, în măsura în care mai mulţi garanţi au garantat prin fidejusiune executarea aceleiaşi obligaţii sau aceleiaşi părţi a unei obligaţii sau şi-au asumat prin garanţie personală autonomă angajamente în acelaşi scop de garantare, fiecare garant poartă, în limitele angajamentului acelui garant faţă de creditor, răspundere solidară împreună cu ceilalţi garanţi. Această regulă se aplică şi în cazul în care garanţii au asumat garanţia prin acte juridice separate şi chiar dacă nu au cunoscut existenţa altor garanţi.

Astfel, Colegiul civil reține că prima instanță a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a acțiunii înaintate de OCN „Top Credit” SRL, dispunând încasarea, în mod solidar, de la *****, ***** şi ÎI „*****” suma împrumutului de 83.565,99

lei, penalitatea în sumă de 27.293,38 lei şi cheltuielile de judecată, proporţional părţii admise, fiind admisă parțial și acțiunea reconvențională, fiind constatat caracterul abuziv şi s-a declarat nulitatea clauzei cuprinse în pct. 1.3 lit.a) şi pct.2.5 al contractului de împrumut 1901000092 din 20.06.2019 în partea stabilirii dobânzii fixe anuale şi a penalităţii pentru fiecare zi de întârziere a plăţii.

Apelantul ***** contestă hotărârea primei instanțe doar în partea respingerii cerințelor privind constatarea caracterului abuziv al pct.1.3 lit. b), g) și parțial lit. f) în partea dobânzii excedente al contractului de împrumut 1901000092 din 20.06.2019, considerând clauzele respective ca fiind abuzive, din motiv că apelantul în calitate de consumator a fost lipsit de dreptul de a le negocia.

Cu referire la clauzele contestate potrivit cererii de apel, Colegiul civil urmează să accentueze că potrivit pct. 1.3. al contractului de împrumut 1901000092 din 20.06.2019 părțile au stabilit următoarele condiții de rambursare al împrumutului că:

b) comisionul de debursare – 3% de la suma inițială al împrumutului;

g) dobânda anuală efectivă (DAE) 42,23%;

f) valoarea totală a contractului de împrumut 148.265,78 lei;

Conform art. 328 alin. (1) din Codul civil, (1) Nulitatea absolută a actului juridic poate fi invocată, atît pe cale de acţiune, cît şi pe cale de excepţie, de orice persoană care are un interes născut şi actual. Instanţa de judecată este obligată să o constate din oficiu după ce a ascultat opiniile participanţilor la proces. (2) Nulitatea absolută nu poate fi înlăturată prin confirmarea de către părţile actului lovit de nulitate sau succesorii acestora.

Conform art. 329 alin. (1) din Codul civil, în contractele cu consumatorii sînt nule clauzele abuzive, precum şi clauzele prin care se derogă de la dispoziţiile legale de la care este interzis a se deroga în detrimentul consumatorului.

Conform art. 332 alin. (1) din Codul civil, dispoziţiile legale privind nulitatea actului juridic se aplică în mod corespunzător cînd doar una sau mai multe clauze ale sale sînt supuse nulităţii.

Conform art. 1076 alin. (1) din Codul Civil, clauza abuzivă este lovită de nulitate absolută.

Cu referire la cerința lui ***** cu privire la declararea nulității pct. 1.3. lit. b), prin care părțile au stabilit un comision de debursare în mărime de 3% sau 3.000 lei, Colegiul civil apreciază aceste revendicări ca fiind neîntemeiate, din următoarele motive.

Conform art. 1763 Codul civil, (1) Prin contractul de credit, o bancă sau o organizaţie de creditare nebancară (creditor) se obligă să pună la dispoziţia unei alte persoane (debitor) o sumă de bani ca împrumut, cu condiţia rambursării ei, a plăţii dobînzii şi a altor plăţi aferente, sau îşi asumă orice alt angajament de a achiziţiona o creanţă sau de a efectua o plată, de a prelungi termenul de rambursare

a datoriei sau de a emite orice garanţii. (2) Contractul de credit se încheie în scris. (3) Faţă de contractul de credit se aplică prevederile referitoare la contractul de împrumut în măsura în care regulile prezentului capitol nu prevăd altfel sau din esenţa contractului de credit nu reiese contrariul. (4) Dispoziţiile prezentei secţiuni se aplică împrumuturilor acordate de către bănci sau organizaţii de creditare nebancară, precum şi alte organizaţii care acordă credite în baza legii.

Conform art. 1765 Codul civil, *în afară de dobîndă, părţile pot conveni asupra unui comision pentru serviciile prestate în legătură cu utilizarea creditului*.

Astfel, cu referire la criticile apelantului ***** asupra comisionului de debursare în mărime de 3% din valoarea împrumutului, Colegiul civil că acestea nu urmează a fi reținute, întrucât acest drept al împrumutătorului este stipulat expres prin prevederile enunțate supra, astfel OCN „Mondial Credit" SRL este un profesionist, care efectuează o activitate comercială de acordare a creditelor nebancare, iar comisionul de acordare reprezintă efectiv venitul încasat de aceasta.

Pe de altă parte, părțile de comun acord au stabilit la momentul încheierii contractului cu instituția nebancară, deopotrivă cu condițiile stipulate la suma datoriei clauzele enunțate supra, ***** acceptându-le necondiționat.

Nu urmează a fi reținute nici argumentele apelantului ***** cu privire la netemeinicia stabilirii de către OCN „Mondial Credit" SRL al dobânzii anuale efective (DAE) 42,23%, or, aceasta reprezintă valoarea totală al împrumutului și include toate plățile pe care le efectuează debitorul pentru un împrumut exprimat ca procent anual din valoarea creditului.

Prin conținutul său dobânda anuală efectivă reprezintă remunerația pentru folosirea capitalului acordat de către creditor debitorului. Ea se aplică în toate cazurile în care, conform legii sau contractului obligația este purtătoare de dobîndă, fiind condiționată în prezenta cauză de dobînda anuală și comisionul.

La caz, prima instanță în privința dobânzii contractuale a stabilit că aceasta urmează a fi ajustată la dublul ratei CHIBOR fiind stabilită o dobândă în mărime de 16,34% anual, pe motiv că în această parte condițiile dintre părți nu au fost negociate, fiind stabilit că dobânda contractuală în mărime de 39 % este una excesiv de mare şi dezavantajează reclamantul contrar bunei-credinţe.

La acest capitol, Colegiul civil urmează să accentueze că rata dobînzii la împrumuturile acordate de către organizațiile de creditare nebancară trebuie să fie stabilite la un nivel suficient pentru a acoperi cheltuielile privind dobînzile la mijloacele financiare atrase, cheltuielile suportate şi constituirea şi/sau menţinerea rezervei instituţionale la nivelul minim.

Sub acest aspect, Colegiul evidenţiază că dobânda contractuală pretinsă nu este decât o dobândă datorată de debitorul obligaţiei de a da o sumă de bani la un anumit termen, calculată pentru perioada anterioară împlinirii termenului scadenţei obligaţiei.

Se observă, aşadar, că aceasta ar fi remuneraţia/preţul ce se cuvine creditorului pentru folosinţa capitalului. Mai mult decât atât, în condiţiile în care rata împrumutului de bani a fost stabilită convenţional, părţile sunt, în principiu, libere să stabilească cuantumul dobânzii.

În această ordine de idei, Colegiul precizează că împrumutul în speţă este cu titlu oneros, adică este un împrumut cu dobândă. O condiţie pentru ca împrumutul să fie purtător de dobândă, este nevoie de o clauză în acest sens, iar dacă nu există o clauză în acest sens, dobânda nu este datorată de drept. În plus, libertatea contractuală poate fi valorificată numai în cadrul legal, cu respectarea unor limite rezonabile, impuse de raţiuni de ocrotire a unor interese publice şi private legitime.

Mai mult ca atât, alineatul (1) și (2) al art. 1244 Cod civil statuează că, (1) În baza contractului de împrumut, părţile pot prevedea şi plata unei dobînzi, a cărei rată anuală nu poate depăşi dublul ratei de referinţă CHIBOR înregistrată în ziua bancară anterioară datei în care părţile au stipulat rata dobînzii [...]. (2) *Interdicţia prevăzută la alin.(1) nu se aplică dobînzilor percepute sau plătite de către Ministerul Finanţelor, Banca Naţională a Moldovei, de băncile comerciale, de asociaţiile de economii şi împrumut, organizaţiile de creditare nebancară, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege*.

Astfel, dispozițiile art. 1244 alin. (2) Codul civil presupun că în situația dobânzilor percepute de organizațiile de creditare bancară nu este admisibilă ajustarea dobânzii la dublul ratei de referință CHIBOR, însă având în vedere faptul că OCN „Top Credit” SRL nu a depus apel, iar în temeiul art. 372 alin. (6) CPC este inadmisibilă agravarea situației apelantului în propriul apel, Colegiul civil consideră că criticile apelantului cu privire la dobânda anuală efectivă sunt nefondate, dat fiind faptul că aceasta în esență reprezintă costul creditului, care deja a fost redus de către prima instanță prin admiterea cerințelor reclamantului reconvențional ***** în partea dobânzii contractuale.

Din considerentele enunțate supra, Colegiul civil la fel apreciază ca fiind neîntemeiate și cerințele reclamantului ***** asupra pct. 1.3. lit.f), or, după cum a fost stabilit supra, creditorul OCN „Top Credit” SRL a fost în drept de a solicita încasarea comisionului de debursare în cuantum de 3% din valoarea împrumutului, astfel în mod corect a calculat OCN „Top Credit” SRL suma de 148.265,78 lei la momentul semnării contractului, care urma a fi restituită de către *****, astfel criticile ultimului nu urmează a fi reținute, or suma respectivă a fost deja redusă drept efect al hotărârii primei instanțe.

Cu referire la alegațiile apelantului, precum că acesta deja a efectuat achitări în mărime de 68.440 lei, Colegiul civil urmează să precizeze că din suma respectivă spre stingerea împrumutului a fost direcționată doar suma de 15.203,63 lei, iar suma de 37.270,22 lei și 15.966,15 lei a fost îndreptată în vederea stingerii

datoriei la dobânda contractuală și penalitatea de întârziere, or la pct. 2.4.2. părțile au stabilit expres succesiunea plăților.

Dealtfel, ***** nu a contestat hotărârea primei instanțe în partea încasării sumelor.

Prevederile art. art. 1 Legii nr.105 din 13.03.2003, reprezintă *consumator orice persoană fizică ce intenţionează să comande sau să procure ori care comandă, procură sau foloseşte produse, servicii pentru necesităţi nelegate de activitatea de întreprinzător sau profesională*.

Pe de altă parte, instanța de apel nu poate accepta în prezenta cauză faptul că ***** deține calitatea de consumator, întrucât după cum este indicat în contract, scopul împrumutului este efectuarea reparației. Iar potrivit acțiunii formulate, ***** a indicat că împrumutul de 100.000 lei a fost solicitat pe un termen de 24 luni în scopul efectuării reparaţiei localului în care ÎI „*****” unde îşi desfăşura activitatea de comerţ în cadrul localului de tip bar-karaoke, din *****. Astfel, Colegiul a stabilit că de fapt scopul împrumutului ține de activitatea de întreprinzător desfășurată de către *****.

În concluzie, Colegiul atestă netemeinicia în ansamblu a cererii de apel declarate de către ***** și cererea de alăturare la apel depusă de ÎI „*****”, dat fiind faptul că, în susținerea acestora, nu s-a adus nici un argument plauzibil, or, Colegiul reține că apelul este continuarea fondului, astfel, apelantul urma să administreze probe, să anexeze acte și alt material probator care ar răsturna soluția instanței de fond, acțiuni care la caz, nu au fost întreprinse de către apelant, astfel, se constată formalitatea cererii de apel, în asemenea circumstanțe, Colegiul indică asupra temeiniciei hotărârii date de instanța de fond, or, în conformitate cu art.118 alin.(1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Colegiul, analizând materialele cauzei, în raport cu motivele invocate în cererea de apel ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat de către ***** și cererea de alăturare la apel depusă de ÎI „*****” şi a menţine hotărârea primei instanţe.

În conformitate cu art. art. 385 lit. a), 389-390 Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău,

D E C I D E :

Apelul declarat de către ***** și cererea de alăturare la apel depusă de ÎI „*****” se resping, ca neîntemeiate.

Se menţine hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 10 martie 2023, adoptată în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de OCN „Top Credit” SRL împotriva lui *****, ***** şi ÎI „*****” privind încasarea, în

mod solidar, a împrumutului datorat, a dobânzii contractuale, penalităţii şi a cheltuielilor de judecată, şi,

cererea reconvenţională formulată de către ***** şi ÎI „*****” împotriva OCN „Top Credit” SRL intervenient accesoriu „Mondial Invest” SRL, privind constatarea caracterului abuziv şi declararea nulităţii clauzelor.

Decizia poate fi atacată cu recurs, la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni, de la data comunicării deciziei motivate, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Preşedintele şedinţei,
Judecătorul Sîrbu Victoria

Judecătorii Dulghieru Dorin

Budăi Nelea